

FIECARE
ZI ESTE UN

DAR

**STEFANOS
XENAKIS**

Traducere din limba greacă de
Georgiana Moscu

Lifestyle

Cuprins

Introducere	9	Electricianul	54
Lili	12	Du-te la Kostas	56
Komboloiul	14	Și asta va trece	58
Respectă-ți părinții	16	Musca și albina	60
Bani de aur	18	Cerșetorul	62
Pământul tău	20	De ce?	65
Gol din vestiar	22	Strada Raiului	67
Gumă?	24	Închide televizorul	70
Obiectivele tale sunt		Cine ești?	72
viața ta	26	Caietul cu minuni	74
Cruella	28	Sfârșit de săptămână	
Rădăcini	30	la Sfântul Munte	76
Poate că, până la urmă,		Porumbul	79
lucrurile merg bine? ...	32	Antrenoarea de yoga	81
Umorul	35	Cât valorează o bancnotă	
Este imposibil să te		de cincizeci?	83
îndrăgească toți	37	Vorba bună	85
Cimentare	39	Să iubești banii	87
Cât costă o apă		Darul	89
la jumătate?	41	Excursie prin viață	91
Less is more	43	Sticla de apă	93
Semne	45	Să aveți o săptămână	
Nu-i treaba ta	47	bună!	95
Să vezi frumusețea	50	Viața are reguli?	97
15 ore în Veria	52	Moneda de cinci drahme ..	103

Fierăstrăul	105	Bullying	173
Madam Sousou	107	Să lași deschis	176
Apa la toaletă	109	Hoțul	178
Ziua de naștere	111	Femeia-salvamar	180
Grecomanul	113	Toboșarul	182
Mâna lui Dumnezeu	116	Vorbește cu tine însuși	184
Răspunde. Nu reacționa	118	Pakistanezul	186
Supertatăl	120	Sufletul grecesc	188
Maica Domnului fie cu tine!	123	Rahatul tău	190
Restaurantul	125	Fericirea	192
Tărățele	127	Dragoste	194
Arta de a trăi	129	High score	196
Inert	134	Pe tine te plătesc, mări?	200
Emma	136	Să fii punctual	202
Ecuția	138	Extraordinarii	204
De ce unii reușesc	140	Fluturașul	206
Bucurie	142	Atelierul	208
Clipa mea de curaj	144	Să nu te oprești	210
Te iubesc	146	Să dai și mai mult	213
Grozav!	148	Împarte	215
Oziola	150	Nu te risipi	217
Rețetă de paste	152	Scopul este să eșuăm	219
Nu te omori cu firea... ..	155	O dimineață în Vouliagmeni	221
Nik	157	Ochelarii magici	223
Ah, Grecia mea dragă... ..	159	Ești doi	226
Prinde mingea	162	Convorbirea telefonică	228
Apă minerală	164	Simplu	230
Să închizi ferestrele	167	Angajament	233
Domnul Ioannidis	169	Nedreptate	235
Ai grijă de tine ca de ochii din cap	171	Doar iubire	237

Învățătorului meu Antonis și lui Thanasis,
care m-a dus la Antonis

Introducere

Cred că eram în clasa a V-a. Îmi amintesc de parcă a fost ieri. În cartea de fizică scria că cei mai mulți oameni văd. Însă puțini observă. Atunci nu am înțeles ce voia să spună.

Pe parcurs, am înțeles. Am învățat și eu să observ. Am învățat să fotografiez cu ochii. Dar mai ales cu sufletul. Ceea ce de obicei numim lucruri mărunte: apusul, floarea, zâmbetul, un semn făcut cu capul. Am învățat să văd frumusețea pretutindeni. Chiar și în urâtenie.

Am învățat să o împart. Împreună cu viața. Să o împletesc cu viețile altora. Și să devenim una. Precum flăcările lumânărilor în Săptămâna Mare. Și atunci am înțeles că acesta este scopul meu.

Apoi am învățat să am curaj. Să mă confrunt cu mine însumi. Cu fricile mele. Cu ceea ce cred. Cu comoditatea mea. Am învățat să evaderez din celula mea. În fiecare zi. În fiecare oră. În fiecare clipă. Să mă eliberez din propriile lanțuri.

Apoi am învățat să aleg. Am învățat că eu aleg. Am învățat să țin capul sus. Să îmi port zâmbetul. Să îmi rostesc adevărul. Să împart o vorbă bună. Să gândesc înainte de a vorbi. Să muncesc din greu pentru visul meu. Am învățat că viața nu îmi va fi dăruită. Am învățat că eu o voi câștiga. Zi după zi. Minut cu minut.

Un unchi drag de-ai mei spunea că mâncarea o ai cât timp o mesteci. De aceea trebuie bine mestecată. Dacă o înfuleci, s-a dus, se pierde. Așa și cu viața. Am învățat să o mestec bine. Și să mă bucur de ea. La fel cum mă bucuram

de mâncarea făcută de mama. Care înmiresma toată casa. Am învățat să nu o mănânc în grabă. Am învățat să fiu acolo.

Se povestește că, într-o zi, un agricultor săpa. La un moment dat, târnăcopul a lovit ceva dur și s-a rupt. Agricultorul s-a infuriat. Dar apoi a săpat pentru a găsi ce anume îi rupsesse unealta. Era o cutie. A deschis-o. Înăuntru se afla o comoară. Am învățat deci să deschid cutia. Chiar dacă nu îmi place ambalajul. Am învățat că cele mai frumoase cadouri au ambalaje urâte. Am învățat că viața însăși este un Dar.

În sfârșit, am învățat să îmi accept greșelile. Am învățat să le respect și să le iubesc. Împreună cu ele, și pe mine. Acolo se afla cheia mea. În loc să aspir la a face mai puține greșeli, mi-am îngăduit să fac mai multe. Și astfel am făcut mai puține.

Acum zece ani am început să îmi scriu caietul cu minuni. Îl poți numi și jurnal cu lucruri pentru care sunt recunoscător. La început nu găseam, apoi am început să găsesc. La sfârșit, nu mai pridideam. Minune era orice vedeam. Orice trăire. Faptul că vorbeam. Că mergeam. Că mă aștepta un pat cald după o zi lungă. Și astfel viața mi s-a transformat. Dădea pe dinafară de frumoșe. Și astfel am înțeles că frumusețea nu era în ceea ce vedeam, ci în ochii mei.

De atunci nu m-am mai oprit din scris. Luam caietul peste tot. Și scriam oriunde mă aflam. La serviciu, în tren, acasă. Cuvinte frumoase îmi umpleau rândurile, minuni splendide îmi umpleau paginile și nenumărate caiete îmi umpleau biblioteca.

Și atunci s-a întâmplat ceva magic. Pe neașteptate. Într-o zi, am încetat să mai scriu în caiet. Am încetat să mai scriu pentru mine. Și am început să scriu pentru cei din jur. Am început să împărtășesc acest lucru minunat care nu mai încăpea în mine.

**CARTEA PE CARE O ȚII ÎN MÂNĂ ESTE INSPIRATĂ
DIN VIAȚĂ. DIN VIAȚA MEA. DIN VIAȚA NOASTRĂ.
FĂRĂ MULTE CUVINTE, DAR CU MULTĂ DRAGOSTE.**

Sper să vă transmită cu generozitate frumusețea, așa cum mi-a transmis-o și mie.

Chiar dacă va ajunge la sufletul unui singur om, tot a meritat să o scriu. A meritat că m-a adus aici.

Stefanos Xenakis

Lili

M-am îngrijorat. La ora șapte dimineața nu sună telefonul de obicei. Pe fete le sun eu să le spun bună dimineața, dar ceva mai târziu. Era fiica mea cea mare. Plângea cu sughituri.

— Tată, a murit Lili. Am găsit-o dimineață moartă în cușca ei.

Lili era iepurașul ei.

Hohote de plâns.

Eu, mut.

— ... Aura, iubito, de câți ani o avem pe Lili?

— Nu de mulți, tată, cinci-șase.

— ... Of, Aura... Cam atât trăiesc iepurașii, i-am spus la întâmplare.

Hohote de plâns.

— Încă de când ne naștem, draga mea, singurul lucru sigur este că vom muri.

TOATE SE TERMINĂ PENTRU A REÎNCEPE.

ȘI TOATE ÎNCEP PENTRU A SE TERMINA.

— Lili, în cei șase ani ai ei, a trăit cel puțin 100 în ani omenesți. A făcut copilași, a trăit fericită, a iubit și a fost iubită. Puțini oameni au trăit așa de bine ca Lili, draga mea.

Liniște la capătul firului.

— Toți vom pleca, draga mea. Lili a trăit 100 de ani. Tu cât intenționezi să trăiești? 200? 300?

Un chicotit ușor...

Copiii trebuie să trăiască viața de mici. Fără menajamente. Am luat sapa tatălui meu, pe Lili într-o cutie și pe fete de la școală.

— Vreți să o îngropăm împreună, fetelor? Mezina a răspuns imediat. Cea mare a înghițit în sec și, până la urmă, a încuviințat din cap. Am mers pe dealul nostru preferat în Vouliagmeni*. Acolo unde marea devine aurie după-amiaza.

Ne-a fost greu să găsim pământ în solul acela stâncos. Am săpat o groapă. Am scos-o pe Lili cu grijă din cutie. Era înfășurată în hârtie de orez. Ca o miresică. Am luat-o ca să o pun în groapă. Cea mare nu m-a lăsat. Mi-a luat-o din mâini, așa cum o mamă își ia bebelușul în brațe. A scos cu grijă hârtia de orez. A apropiat-o de făcuca ei. I-a dat un ultim pupic. A așezat-o ușor în groapă și i-a pus puțină salată, să nu îi fie foame.

— Închide ochișorii, Lili scumpo, i-a spus. A învelit-o cu hârtia de orez, ca și cum ar fi învelit-o în pătuțul ei. După aceea i-au pus niște ciclame lângă ea și am acoperit-o. Am pus și două pietre mari, ca să ținem minte unde se odihnește iepurașul nostru drag.

Apoi am mers să mâncăm înghețată.

— Toate fac parte din viață, măi copii. Toate sunt una. Noi, oamenii, suntem cei care le împărțim în „bune“ și „rele“. Ploaia și soarele sunt una. Viața și moartea, una. Iubirea și teama, una. Marea și muntele. Liniștea pe mare sau furtuna. După soare, vine furtuna pe neașteptate. După vară, iarna. După bine, vine rău. Mai demult îmi plăceau doar jumătățile bune. Acum însă îmi plac toate, am spus, încercând să le îndulcesc amarul.

Nu mă așteptam la un răspuns. A venit de la cea mică:

— *Adică acum, tată, îți place ce nu îți place?*

* Suburbie a orașului Atena. (N.L.)

Komboloiul

Stătea în spatele meu. Nu îl văzusem. La un moment dat, muzicianul de pe scenă cânta cu patos. Eram absorbiți. Și atunci l-am auzit pentru prima oară. Komboloiul*. În spatele meu. Făcea un zgomot ritmic. Chinuitor, ca picătura chinezească. La început, m-am întors discret către cel din spate ca să înțeleagă că deranja. Komboloiul era unul din acelea vechi. De chihlimbar. Bărbatul, între vârste, avea vreo 60 de ani. Am crezut că a înțeles. Dar apoi a început din nou. M-am uitat iarăși. Nimic.

O parte din mine se rușina să îi vorbească. M-am frământat câteva clipe. Dar m-am hotărât repede. Acum știu că nu trebuie să mai am rețineri. I-am spus-o cu o mișcare a capului. Am arătat spre komboloi și am zâmbit. Tipul tot n-a înțeles. La început, era gata să mi-l dea. Credea că voiam să-l văd și eu. Mă bucur din tot sufletul să simt mărini-mia grecilor. Mereu gata să împartă. Atunci i-am explicat. Respectuos. Aceasta este cheia; să știi să îți controlezi furia. Altfel îți pierzi dreptul de a cere ceva.

Tipul a înțeles în cele din urmă. A zâmbit. Era foarte politicos. S-a oprit imediat. Ba, mai mult, o aud și pe fiica lui, din dreapta:

— Voiam să îți spun și eu, tată.

* Șirag cu număr variabil de mărgel, de regulă impar, din diferite materiale, asemănător mătâniilor, care a început să fie folosit în urmă cu 800 de ani de călugării de pe Muntele Athos pentru a-și număra rugăciunile. În zilele noastre, acesta nu mai are încărcătură religioasă și este folosit cu precădere de oamenii în vârstă, ca să-și treacă timpul. (N.t.)

Înainte nu vorbeam. Țineam totul în mine. Și nu făceam bine nimănui. În primul rând, mie. Este tare neplăcut să te simți inferior. Că nu ești suficient de bun. Că nu te ascultă nimeni. Nici măcar tu. Am simțit-o adânc pe pielea mea. Dar nici pentru celălalt nu este bine. Nu îi dai ocazia să se corecteze. Nu uita să îi vorbești frumos. Și ție, tot frumos să îți vorbești. Vezi tu, acestea merg mână în mână.

**SE CHEAMĂ CURAJ ȘI ÎȚI VA SCHIMBA VIAȚA.
MAI ALES DACĂ ȘI ȚIE ȚI-AU SPUS TOT TIMPUL CĂ
TREBUIE SĂ FII UN COPIL BUN.
RENUNȚĂ LA ASTA.**

În pauză am stat de vorbă cu tipul. Era prietenos. Am discutat despre viață și micile ei plăceri. Om frumos, vesel, cu inima deschisă, comunicativ. M-a luat pe după umeri. Am râs. La sfârșit mi-a dat komboloiul.

— Îți eram dator, mi-a spus cu subînțeles și mi-a făcut cu ochiul.

Ador această țară.

Îi ador pe oamenii aceștia.

Sunt greci.

Și au un suflet mare.

Respectă-ți părinții

Este un prieten din Salonic. Băiat de doi metri. Înainte, mâncam în oraș de fiecare dată când venea la Atena. Noi doi. Apoi beam câte ceva. După vin, mereu ieșea adevărul la iveală.

Avea un fel dezarmant de a te fixa cu privirea în momentul în care spunea ceva. Și mereu o spunea bine, șmecherul. În acea seară, am ajuns să discutăm despre femei.

— Stefanakis, îmi zice, uite ce spunea tatăl meu despre femei, și un zâmbet șiret i s-a ivit în colțul gurii. Cea mai bună femeie face cât cel mai rău bărbat...

Am pufnit amândoi în râs. Nu doar pentru că era o exagerare, ci și din cauza felului în care o spusese.

Și, de bine ce râdeam, prietenul meu a început să plângă. La început ușor, apoi mai tare, în hohote. Habar nu aveam de ce plângea. Nici nu știam cum să reacționez. Din respect, n-am scos un cuvânt și l-am lăsat să se liniștească.

— Ce s-a întâmplat, prietene? l-am întrebat în cele din urmă.

— Tatăl meu... Nu mai e lângă mine. S-a stins pe neașteptate acum câțiva ani. Iar eu, ca un prost, nu am apucat să îi spun cât îl iubesc. Doar după ce s-a dus am înțeles ce tip grozav a fost.

Am rămas alături de prietenul meu, împărtășindu-i suferința. Luăm lucrurile de bune în viață. Și pe părinți la fel. Și nu-i așa. Într-o bună zi dispar și rămânem cu datele. Cu tot ceea ce am vrut să le spunem și nu le-am spus niciodată. Dacă părinții tăi trăiesc, du-te să îi vezi. Astăzi.

UNIVERSUL NU MAI AȘTEAPTĂ ATUNCI CÂND SOSEȘTE CLIPA DE PE URMĂ.

Să-ți îmbrățișezi părinții.

Nu-ți fie teamă.

Și să le spui cât de mult îi iubești.

Au făcut atâtea pentru tine.

Doar atunci când vei avea copii, vei înțelege cât de multe.

Fără să-ți ceară nimic în schimb.

Doar să-i iubești.

Asta vor.

Și să le-o arăți.

Și greșelile tot cu intenții bune le-au făcut.

Să li le ierți.

Le-au făcut și părinții lor.

Le vei face și tu cu copiii tăi.

Și va veni o zi, și ți-o doresc, când te vor îmbrățișa și ei.

Ca să te ierte.

Să îi iubești pe părinții tăi, prietene.

Și pe copiii tăi.

Dacă nu ar fi fost părinții tăi, nu ar fi fost nici copiii tăi.

Pentru că nu ai fi fost nici tu.

Bani de aur

Era dimineață. Aproape întotdeauna dau prioritate în trafic. Este unul dintre lucrurile mărunte care îmi aduc o mare bucurie. În fața supermarketului, o mașină mică, cu patru uși, se pregătea să iasă. M-am oprit. A durat două secunde până să-mi înțeleagă șoferița intenția. O doamnă pe la 60 de ani, îngrijită, cu părul scurt, coafat frumos, însoțită de prietena ei. Avea mâinile pe volan. Mi-a zâmbit politicos. A băgat în viteză și mașina a pornit. Dar ce este important încă nu se întâmplase. Cu puțin înainte de a ieși pe drumul cu prioritate, m-a privit iarăși, cu subînțeles. A înclinat capul într-o parte și mi-a zâmbit din nou, de data aceasta cu toată fața, cu toată ființa chiar. Un zâmbet dintre acelea care oglindesc o bucurie fără margini. Era un preaplin acolo. Și, în timp ce zâmbetul i se ștergea de pe chip, ochii i s-au închis ușor, în semn de recunoștință. Am simțit o mare emoție. Ca un al doilea val care lovește țărmul, imediat după primul. Neașteptat și mult mai puternic. Doamna aceea a plecat, dar zâmbetul ei a rămas să-mi încălzească sufletul. Urma aceluși zâmbet m-a alinat pentru mult timp încă. Nu mă așteptam. Mai ales să îl simt atât de puternic.

Trecuse jumătate din zi. Undeva pe la amiază, la capătul bulevardului Vouliagmeni, oprisem pe banda din dreapta și scriam ceva pe mobil. Absorbit. Cu coada ochiului, am văzut un autoturism pe trotuarul de mai jos, nimic altceva. Când s-a schimbat culoarea semaforului, am văzut că șoferul se uita la mine. Părea că-mi cere să-l las să treacă, dar nu-și făcea prea multe speranțe. Și, dacă îl lăsăm, mașina lui de-abia

dacă avea loc să se strecoare. Era o dubiță de serviciu cu geamul deschis. Șoferul zâmbăreț, cu față de copil, un copil mare. Cel mai probabil grăsun, cu mustață și ochelari. Dintre aceia pe care îi recunoști din prima într-o poză din anii de școală. L-am lăsat să treacă. Nu se aștepta. Zâmbetul său superb, copilăresc i-a inundat fața, la fel și pe a mea. M-a privit complice, așa cum făcea la școală colegul care ne dădea pe sub bancă răspunsurile la extemporal, exact când ne pierduserăm orice speranță. Un zâmbet superb. A întins mâna pe fereastră să îmi mulțumească. Puțin mai jos, acolo unde se termină bulevardul Vouliagmeni, tipul a scos capul pe geam și mi-a făcut semn din nou. Stăruitor și cu recunoștință. Ca și cum tocmai ar fi venit rezultatele la acel extemporal și am fi fost amândoi promovați. Din nou, amintirea aceluși zâmbet. Mi s-a topit sufletul și, de data asta, am simțit lacrimi în ochi. Ca și cum zâmbetele acelor oameni s-ar fi contopit. Și ar fi devenit un zâmbet larg, pentru care nu găsești cuvinte potrivite ca să-l descrii. Și nici nu este nevoie de fapt.

**MĂ BUCUR DE MICILE PLĂCERI ALE VIEȚII.
NESPUS DE MULT. DE PARCĂ AR FI BANI DE AUR.**

Le disting strălucirea din depărtare. Mă aplec și le culeg. Una câte una. Și am un seif ascuns undeva foarte adânc. Acolo le păstrez. De-a lungul anilor, am strâns o comoară imensă. Cu fiecare zi ce trece, devin mai bogat. Și mai fericit. Și nu mă interesează paritatea aurului.

Cea a aurului meu doar crește.

Pământul tău

Ți-au dat un teren arabil. Nu erau datori să ți-l dea. Ți-au spus să ai grijă de el. Te-au învățat lucrurile de bază. Să îl sapi. Să îl uzi. Să îi pui îngrășăminte. Să îl afânezi. Să îl înnoiești. Să îl odihnești. Să îl iubești.

Unii au făcut ceea ce li s-a spus. Au fost ascultători. Dar după aceea s-au oprit. Au crezut că știu. Și nu au avut grijă să învețe și altele.

Unii nici nu au ascultat ce li s-a spus. Au făcut de capul lor. S-au infuriat. Au făcut pe dos. Ca să îi pedepsească. Dar în cele din urmă s-au pedepsit pe ei înșiși. Și bucata lor de pământ s-a uscat.

Unii au hotărât să învețe și altele. Și au căutat. Și au întrebant. Au deschis cărți, au citit, au ascultat. Și au învățat cel mai important lucru: faptul că nu știu. Și au decis să învețe. Cât timp vor trăi. Și viața lor s-a schimbat. Și au schimbat și viețile altora. Și bucata lor de pământ a devenit rai.

Alții au dat vina pe întâmplare. Că nu li s-a dat o bucată de pământ lângă mare. Că nu plouă mai mult. Că numai cei care au avut pile au reușit. Unii dintre ei au încercat să creeze un alt sistem. Care să ia de la bogați și să dea săracilor. Cu forța. În loc să se uite la cei bogați și să facă și ei la fel. Sunt cei care vor să moară și capra vecinului. În fine, să i se usuce pământul.

Unora le este frig iarna. Altor le este cald vara. Unora le este cald vara și le este și frig iarna. Unii nu știu ce își doresc. Unii își doresc pur și simplu să nu își dorească ceva. Consideră că, dacă nu le place luna ianuarie, este de ajuns să o rupă din calendar. Și-i îndeamnă și pe ceilalți să facă la fel. Vai de cel care nu o rupe!

Dar ianuarie vine sigur. Ca și celelalte luni. Și toate anotimpurile. Există un anotimp pentru semănat și un anotimp pentru cules. Un anotimp pentru udat și un anotimp pentru răsădit. Fiecare plantă are ciudățeniile ei. Una are nevoie să fie plantată în altă parte, alta de semănat. Una de altoi, alta de bulb. Să respecti regulile și să te ocupi de bucata ta de pământ. Dacă te îngrijești de a vecinului, se va usca a ta. Treaba ta este să crești ceea ce ți s-a dat pentru a-l da înapoi mai bun și mai mare. Așa lucrează Universul. Ceea ce nu se mărește se micșorează. Și la sfârșit moare. Asemenea bicicletei care, dacă nu e folosită, se strică. Agricultorul bun știe să aștepte. Și să creadă. Înainte de toate însă, știe să semene.

Dar și asta a învățat din mers. Prin muncă. Și din greșeli. Din acest motiv să nu te temi de greșeli. Greșelile tale reprezintă experiența ta. Să înveți din ele. Să te temi de tema de a greși. Oricine ocolește nereușita ocolește și reușita. Echipa care joacă doar în apărare la final va ieși în pierdere. La început vei pune prea multă apă. Vei planta în anotimpul greșit. Vei uita să tai ramurile uscate. Îți vei obosi pământul. Nu îl vei iubi. Vei bombăni. Îl vei lăsa neîmprejmuit. Este ca o scară. Și pentru fiecare treaptă pe care nu pășești bine, cazii două. La fel ca șarpele.

Să ai doar grijă să nu îți treacă zilele degeaba. Să nu treacă viața pe lângă tine.

**FIECARE ZI ESTE UN DAR.
SĂ ÎL DESCHIZI. SĂ NU ÎL ARUNCI.**

Ferește-te de viața simplă.
Este moarte. Înceată și sigură.
Să iubești problemele.
Acestea te vor duce mai departe.
Să primești cu plăcere greutățile.
Trunchiul cel puternic nu crește cu ușurință.

Cu cât îl bate mai tare vântul, cu atât mai bun este lemnul.